

Sygn. akt I UK 229/16

## POSTANOWIENIE

Dnia 23 marca 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Piotr Prusinowski

w sprawie z odwołania J. R.  
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w P.  
o prawo do emerytury,  
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń  
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 23 marca 2017 r.,  
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 27 stycznia 2016 r., sygn. akt III AUa [...],

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.**

## UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 6 maja 2015 r. Sąd Okręgowy w P. oddalił odwołanie ubezpieczonego od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 18 kwietnia 2014 r. odmawiającej J. R. prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym.

Zdaniem Sądu Okręgowego odwołujący nie wykazał wymaganych 15 lat pracy w szczególnych warunkach, a zatem mimo spełnienia pozostałych przesłanek z art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, nie nabył prawa do emerytury po osiągnięciu 60 lat życia. Sąd Okręgowy uznał, że organ rentowy prawidłowo nie zaliczył odwołującemu okresu zatrudnienia od 27 marca 1972 r. do 30 listopada 1992 r. w Fabryce [...] w P. do okresów pracy w szczególnych warunkach, bowiem przeprowadzone w sprawie postępowanie dowodowe potwierdziło, że ubezpieczony J. R. w spornym okresie wykonywał pracę jako ślusarz. Praca tego rodzaju nie jest pracą wykonywaną w

warunkach szczególnych, bowiem nie została wymieniona w wykazie A rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43). Sąd miał na uwadze, że wprowadzie odwołujący mógł w okresowych okresach czasu wykonywać pracę zgrzewacza lub spawacza, skoro wykonywał pracę na wydziałach, w których były wykonywane zarówno prace montażowe, jak i prace polegające na spawaniu i zgrzewaniu, jednakże brak było podstaw, aby uznać, że prace te wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Wyrokiem z dnia 27 stycznia 2016 r. Sąd Apelacyjny w [...] oddalił apelację ubezpieczonego, uznając że Sąd pierwszej instancji ocenił całokształt materiału zgromadzonego w sprawie z zachowaniem reguł wynikających z art. 233 k.p.c., w tym z poszanowaniem zasady swobodnej oceny dowodów. Sąd drugiej instancji potraktował ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd pierwszej instancji jako własne, dzieląc ocenę materiału, jak i ocenę prawną ustalonego stanu faktycznego. Przyjął, że skarżący nie udowodnił na dzień 1 stycznia 1999 r. 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Skargę kasacyjną oparto na naruszeniu prawa materialnego: art. 1 ust. 1 i 2 oraz art. 2 ust. 1 i art. 4 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach i w szczególnym charakterze a także na naruszeniu przepisów postępowania, które miało wpływ na wynik sprawy: art. 233 § 1 k.p.c. oraz art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 382 k.p.c.

Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398<sup>4</sup> § 1 pkt 3 k.p.c. w zw. z art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c. z uwagi na:

- potrzebę dokonania wykładni art. 1 ust. 1 i 2 w związku z art. 2 ust. 1 i art. 4 ust. 1 pkt 3 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach i w szczególnym charakterze w aspekcie dopuszczalności korzystania z uprawnień przewidzianych w tym przepisie przez pracowników, którzy w ramach etatu niepodlegającego kwalifikacji jako praca w szczególnych warunkach, faktycznie wykonywali u tego samego pracodawcy pracę kwalifikowaną jako prace w

szczególnych warunkach;

– oczywistą zasadność skargi wobec rażących naruszeń przez Sąd Apelacyjny w [...] przepisów postępowania, które wpłynęły na wynik sprawy, gdyż legły u podstaw zaskarżonego wyroku, skutkując niezgodnym z prawem oraz poczuciem sprawiedliwości rozstrzygnięciem o doniosłym znaczeniu dla ubezpieczonego, który jako jedyny z kilkusobowej brygady pracowników wykonujących tożsame czynności nie ma prawa do emerytury o obniżonym wieku emerytalnym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie dostarcza powodów uzasadniających jej przyjęcie do rozpoznania.

W myśl art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W przedmiotowej sprawie nie jest jasne, czy intencją skarżącego było rozpoznanie skargi kasacyjnej z uwagi na potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości (na co wskazuje petitum skargi) czy również z uwagi na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (jak wynika z przywołanej w petitum podstawy prawnej - art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 k.p.c.). Zauważyć należy jednak, że między pierwszą i drugą z powyższych przyczyn kasacyjnych występuje związek, a jednoznaczne wyznaczenie granicy między nimi w konkretnych sytuacjach może być utrudnione. (T. Ereciński, J. Gudowski, System Prawa Procesowego Cywilnego. Tom III. Środki zaskarżenia, LEX 2013). W doktrynie wskazuje się również, że pod pojęciem „zagadnienia prawnego” kryją się przede wszystkim przypadki dotyczące wykładni przepisów budzących wątpliwości (W. Sanetra, O roli Sądu Najwyższego w zapewnieniu zgodności z prawem oraz jednolitości orzecznictwa sądowego, Przegląd Sądowy 2006 nr 9, s. 16; J. Iwulski, Kasacja po nowelizacji, PiZS 2000 nr 12, s. 28).

Zagadnienie prawne powinno wyrażać problem prawny, którego wyjaśnienie ma znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy w ustalonym stanie faktycznym (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 19 października 2012 r., III SK 10/12, LEX nr 1228616; z dnia 18 września 2012 r., II CSK 180/12, LEX nr 1230170; z dnia 25 lutego 2008 r., I UK 339/07, LEX nr 453109; z dnia 26 września 2005 r., II PK 98/05, OSNP 2006 nr 15-16, poz. 243). Odwołanie się do przyczyny istnienia potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości, w rozumieniu art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 2 k.p.c., wymaga wskazania, że określony przepis prawa, mimo że budzi wątpliwości, nie doczekał się wykładni, jak też, że dokonanie wykładni jest niezbędne do rozstrzygnięcia sprawy (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 kwietnia 2014 r., II CSK 600/13, LEX nr 1466239).

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na potrzebę dokonania wykładni art. 1 ust. 1 i 2 w związku z art. 2 ust. 1 i art. 4 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach i w szczególnym charakterze opiera się na założeniach faktycznych sprzecznych z ustaleniami sądu odwoławczego, co nie zasługuje na uznanie w świetle wiążącego Sądu Najwyższego ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia (art. 398<sup>13</sup> § 2 k.p.c.). Sądy obu instancji ustaliły, że w spornym okresie ubezpieczony wykonywał pracę jako ślusarz. Pozostali pracownicy wykonywali zaś pracę zgrzewacza lub spawacza. Wskazały, że wprowadzie skarżący mógł w okresowych okresach czasu wykonywać prace polegające na spawaniu i zgrzewaniu, jednakże brak było podstaw, aby uznać, że wykonywał je stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Przedstawiony przez skarżącego problem prawny opiera się zatem na odmiennym postrzeganiu faktów. Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 19 lutego 2014 r. wprost wskazał, że wiążące przyczyny wniesienia skargi kasacyjnej z nieustalonym w sprawie stanem faktycznym należy uznać za niedopuszczalne (I UK 410/13, LEX nr 1646933).

Chybiony jest również zarzut oczywistej zasadności skargi kasacyjnej. Naruszenie przepisów prawa procesowego tylko wówczas może stanowić skuteczną podstawę kasacyjną, gdy wykazany zostanie jego wpływ na rozstrzygnięcie sprawy. Przez taki wpływ należy rozumieć nie tylko, że dane

uchybień bezpośrednio lub pośrednio miały lub mogły mieć wpływ na rozstrzygnięcie sprawy, ale i że były tego rodzaju lub wystąpiły w takim natężeniu, iż ukształtowały lub mogły ukształtować treść zaskarżonego orzeczenia (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 czerwca 2016 r., IV CSK 669/15, LEX nr 2147286). Jeżeli nie doszło do tego rodzaju naruszenia, nie można tym bardziej twierdzić, że skarga oparta wyłącznie na rzekomym naruszeniu przepisów postępowania jest oczywiście uzasadniona.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że w myśl art. 398<sup>3</sup> § 3 k.p.c. podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów. Nie mogą one zatem przemawiać również za oczywistą zasadnością skargi. W związku z tym, że Sąd Najwyższy w postępowaniu kasacyjnym jest związany ustaleniami faktycznymi dokonanymi przez sądy *meriti*, w postępowaniu tym nie może być w ogóle brany pod uwagę zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. i to także w powiązaniu z innymi przepisami - np. art. 328 § 2 k.p.c. (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 czerwca 2016 r., V CSK 536/15, LEX nr 2116798). Polemika skarżącego z oceną dowodów dokonaną przez Sąd Apelacyjny, prowadząca do zakwestionowania ustalonego przez ten sąd stanu faktyczny sprawy oraz zarzucanie sądowi drugiej instancji przekroczenia granic swobodnej oceny dowodów nie uzasadnia, w świetle art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 4 k.p.c., przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Nadto, jeżeli sąd apelacyjny po rozpoznaniu sprawy akceptuje w całości lub w określonym zakresie ustalenia faktyczne sądu pierwszej instancji, może ograniczyć się do stwierdzenia, że przyjmuje je jako własne, w wyniku czego stają się one także ustaleniami sądu odwoławczego; takie jest minimalne wymaganie prawidłowego zastosowania art. 382 k.p.c. i art. 328 § 2 w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 września 2016 r., IV CSK 702/15, LEX nr 2109483). Zarzut naruszenia art. 382 k.p.c. może wypełniać podstawę kasacyjną tylko w wypadku pominięcia przez sąd drugiej instancji części zebranego w sprawie materiału, w związku z czym strona powołująca się na naruszenie tego przepisu powinna wskazać materiał dowodowy, który został przez sąd drugiej instancji pominięty przy wydaniu wyroku, i wykazać, że popełnione uchybienie mogło mieć wpływ na wynik sprawy (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 stycznia

1999 r., II CKN 100/98, OSNC 1999 nr 9, poz. 146 i z dnia 7 lipca 1999 r., I CKN 504/99, OSNC 2000 nr 1, poz. 17).

W okolicznościach niniejszej sprawy Sąd Apelacyjny zakwestionował dowody korzystne dla skarżącego. Wskazał, że z zeznań przesłuchanych w sprawie świadków jawi się inny charakter pracy ubezpieczonego niż ten wynikający z jego akt osobowych. W ten sposób ocenił wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania (art. 233 § 1 k.p.c.), co nie może być kwestionowane w skardze kasacyjnej z uwagi na treść art. 398<sup>3</sup> § 3 k.p.c. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 lutego 2015 r., III CSK 180/14, LEX nr 1678080).

Z uwagi na powyższe, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398<sup>9</sup> § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji.